

מדוע נשים אינן מתקרחות באופן טבעי? איתמר

איתמר היקר

אל תדאג. בעשורים האחרונים חלה עלייה משמעותית במספר הנשים המחפשות טיפול להתקרחות. יכול להיות שזה קשור לעלייה ברמת המתח היומיומית, לנטילת תרופות או לטיפוח יתר, אבל סביר שזו פשוט העובדה שרפואה קוסמטית הפכה למקובלת יותר ולכן יותר נשים מערבות את רופאיהן במצב שיערן. מה שבטוח זה שנשים זקנות מרעדות להתקרחות מאז ומתמיד, בדיוק כמו נקבות שימפנזה ואורנגאוטן. הגיל עושה את שלו, ומעטה הפרווה העשיר שלנו, על הקרקפת ובמקומות אחרים, מאבד עם השנים מזהירו וסמיכותו.

עם זאת, אין ספק שזכרים מקריחים יותר, ובצורה אחרת. בעיקר נפוצה אצלם התקרחות תבניתית: הידלדלות שיער קיצונית שמתמקדת באזורים ספציפיים. זה נקרא "התקרחות אנדרוגנית" משום שהיא נגרמת על ידי אנדרוגנים – שזה "מחוללי גבריות" ביונית ו"הורמונים זכריים" בלשון יומיום. ההורמונים האלה מצויים גם אצל נשים, אך בכמות קטנה יותר, וזה מסביר מדוע הן בדרך כלל לא מתקרחות בחלקות הקרחת הגבריות המצויות כל כך אצל גברים. מחולל הגבריות הספציפי שאחראי לה

גם נשים סובלות מהתקרחות טבעית, אבל הן מקריחות אחרת מגברים: בעוד שאצל גברים הידלדלות השיער מתמקדת באזורים מסוימים בראש, נשים נוטות לאבד את שיערן בצורה הקרקפת

תקרחות נקרא דיהדרוטסטוסטרון, או דה"ט בקיצור. הוא מופק באשכים, בבלוטת הע"ר רמונית, בבלוטת יותרת הכליה ו-1 תחזיק חזק – בקוקי השיער. אצל חלק מבני האדם חלק מוקי השיער רגישים לדה"ט. השיפה ממושכת אליו גורמת להם להצטמק ולצמח שיערות דקות יותר לפרקי זמן קצרים יותר, ולבסוף להפסיק להצמיח שיער לחלוטין.

אולי זו דרכו של הטבע לגלות בדיוק את מה שאנו מנסים להסתיר: וקנה זה נשמע כמו ירייה ברגל, אבל זה משפר את סיכויי השרידה של השבט, ושל צאצאיו. זה מראה לזכרים הצעירים שאתה לא נלחם איתם על אותם משאבים ושלא צריך להתעמת איתך. לנקבות צעירות זה מראה שאתה כבר לא בשיא אונגן ושמוטב להן לרכוש את מאמצי ההתרבות במישהו אפקטיבי יותר. מצד שני, הקרחת מראה שאתה מבוסס ומוצלח (אם הצלחת לשרוד עד גיל כה מכובד), מה שחופך אותך למר

שך יותר כיועץ, חבר ותומך פוטנציאלי. ויכול להיות שזו סתם תופעת לוואי. דה"ט הוא חומר חזק מאד, וטבעי שימוש ממושך בו יגרום לכמה שיבושים. הגורם העיקרי לגידול שפיר של בלוטת הע"ר מונית, לדוגמה, הוא דה"ט. מבחינה אביר לוצינית זו לא בעיה גדולה. השיבושים מגיעים בדרך כלל בגיל שבו הזכר הממוצע כבר לא מעמיד ולדות וצד בשר לטובת השבט, אלא בעיקר יושב במערה, מתגרד ומתלונן בקול רם על הידרדרותו המוסרית של הדור הצעיר.

ככה זה. גם נשים וגם גברים מאבדים שיער עם הגיל, אבל לגברים יש נטייה הרבה יותר חזקה ללקות בהתקרחות הורמונלית. עכשיו תפסיק להתעסק בשטויות ולך לעבוד. כשאני הייתי בגילך לא היה לנו זמן להתעסק כל היום במראה החיצוני שלנו.

שאלות בבלדד השוחי: askbildad@calcalist.co.il

מה גורם לרעיון להצליח? ספר חדש מסביר: חדשנות היא השפעה סביבתית

ספר חדש מסביר: חדשנות היא השפעה סביבתית

האסלה הומצאה 150 שנה לפני שנכנסה לשימוש מסחרי. הפקטימיליה הומצאה בשנות הארבעים של המאה ה-19, אך נכנסה לשימוש רק בשנות השישים של המאה ה-20. גם "מנוע הפרשים" – הלוא הוא המחשב הראשון – פותח יותר ממאה שנה לפני ביצוע הפסע הבא בפיתוח המחשב המודרני. וגם ההמצאות שהיוו את היסוד לרדיו ולטלגרף שכבו במשך דורות כאבן שאין לה הופכין, בלי להעשיר את מפת' חיהן ובלו להועיל לעולם, עד שהעולם, סוף סוף, "היה מוכן".

מה אחראי לעיכוב, והאם דברים יכו לים להתנהל אחרת? מה נחוץ לפטנט כדי שיתקבל בעולם?

קלישאת הסטארט אפים שלפיה יכ"רעיון משתנה עשרות פעמים עד ליישומה המסחרי" לא מתארת רק גחמות של משקיעי הון סיכון, אלא את הדני"א של חדשנות אמיתית: התאמה בלתי פוסקת, שינויים והתחזקות הרעיונות שנשארים טהורים הם גם הרעיונות שנקברים

לסיפור הצלחה תרבותי וכלכלי. הגרסה המקוצרת של מסקנתו היא זו: כדי שהמצאה חדשנית תצליח חייבת רתת וכלכלית עליה לצאת אל העולם כלא פחד מהעקבות, שינוי והרס. רישומי פטנטים, הסתגרות במעבדות, ליטוש עד שלמות, פחד ממתחרים – זו הדרך הבטוחה לקבור רעיון.

גיוסון מנסה לחבר את הנקודות בין הרעיונות שהצליחו ואלה שכשלו, ומי גלה שהקפיצות הגדולות ביותר לא הגיעו ממחוזו של אדם אחד אלא מיחסי גומלין, תחרויות, שיתופי פעולה ומיוזמים בין כמה רעיונות בני התקופה. הקלישאה שמכ"רים יומי סטארט אפ, שלפיה "כל רעיון משתנה עשרות פעמים מרגע הגייתו עד ליישומה המסחרי", אינה מתארת את גחמי תם של מנהלי קרנות הון סיכון אלא את העקרונות ה"ביולוגיים" שנוצצים ללידת רעיון טוב: מגע בלתי פוסק עם הסביבה, התאמה לצרכים ולגחמות של הסובבים, העתקה מדברים קיימים, ושינויים שמט"רתם להיבדל מהם. הגאון שיתקש לה"תעלם ממה שקורה מחוץ למעברתו ימצא עצמו עם הפקטימיליה הראשונה, מאה שנים לפני הפקס הראשון.

הוא גם מזכיר שהרבה המצאות חשובות התגלו בטעות, או בזמן שהממציאים עבדו על משהו אחר: הלייזר, הפניצילין, המיקרוגל, הסוכריות והפלסטלינה ה"גלו בעת שחוקרים היו שקועים בעניינים אחרים. הפתיחות לרעיונות, לטעויות ולשינויים כיוון היא אולי לא מתכון בטוח להצלחה, אבל היא תנאי הכרחי להמ"צאות גדולות.

עוד תכונות של דנ"א החדשנות: היא מתרחשת הרבה יותר בערים גדולות

וצפופות והרבה פחות בכפרים שקטים. כלומר, לא הסביבה השלווה נחוצה לח"דשנות אלא ריכוז ההזדמנויות, והחיכוך והרוחק שמלווים אותן. הוא גם חובב העתקות וחיקויים, דנ"א החדשנות הזה. מהנצרות עד המטוס – חיקויים ותחרות הובילו אנשים הרבה יותר רחוק מאשר המצאות מלאות חזון שבראו דברים חד"שים מהיסוד. צ'רלס דארווין, אלכסנדר בל, ביל גייטס ומארק צוקרברג יצרו את ההמצאה משנת ההיסטוריה שלהם במק"ביל לממציאים אחרים שעברו על אותו הדבר בדיוק, ובתחרות איתם. ניצחונם היה לא דווקא ביתר הברק, אלא בכיש"רון השיווק שלהם, בהתערותם עם ה"סביבה. החידוש הנכון הוא החידוש שמוצג בהקשר הנכון, לאנשים הנכונים, לפתרון הבעיה הנכונה.

מהתזה עולה מסר שאמנם לא מנוסח בה באופן ישיר, אך הוא ניכר בה בבירור וחדות: אל לנו להסתכל על המ"צאות כעל יצירותיהם של גאונים, אלא כעל התרחשות היסטורית בלתי נמנעת שתפקידנו לא להפריע לה. תפקידנו הוא לעזור לה להתרחש. וכשאנחנו בורקים את עצמנו – המדינה הקטנה שהצליחה להוליד כל כך הרבה חברות סטארט אפ ולהתברג כה גבוה ברשימת המדינות שמחן יצאו רישומים חדשים של פטנ"מה"גניוס" שלנו ויותר ממה שאנחנו עו"שים נכון: חיבור הנקודות, שיווק, והרבה התערבות ומגע אנושי. שם נמצא הברק האמיתי.

חופ"רפאלי הוא ראש מרכז שגיא ובית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה sheizaf.rafaeli.net

מה הלאה

אח"ר עדכונים מהשטח

1

יכוח: כן לפד אווז
מגזין המזון "Serious Eats" מטיל את כובד משקלו בוויכוח האיסופי על המוסריות שבייצור כבד אווז. כתבה מפורטת וארוכה במגזין מתארת ביקור בחווה שבה מגדלים, מפטמים ושוחטים אווזים, ומסקנת העורכים היא שאין שום דבר לא אחי בכבד אווז. כמובן שהידיון בתגובות משלש את אורך הכתבה, וגם לא פחות מעניין.
<http://bit.ly/htr0L>

צילומים: שאטרסטוק, אי.פי.אי

2 ארכיטקטורה: בתים מתגלגלים
העיר הנורבגית אנדלסנס ביקשה מאדריכלים רעיונות לפיתוחי בנייה מלהיבים. משרד מקומי הציע להלביש על מסילות ישנות ושטורות בעיר בניינים, שיתגידו ויביאו אל תוך שכונות קונצרטים ושוקים עונתיים. וההצעה הזאת הגיעה רק למקום השלישי. הנורבגים משוגעים.
<http://bit.ly/hqMP74>

3 אופנה: סניקס מחוררות
שיתוף פעולה קרוס-אטלנטי בין חברת הלבשה האמריקאית Stussy ותותג הקאלט הבריטי פרד פרי הוליד את דגם הסניקס הזה, שעשוי להיות בחירה אידאלית לקצי הישראלי הקרוב. הנעליים מגיעות בשחור או בד, ואמורות לצאת בקרוב למכירה. שימו עין.
<http://bit.ly/dZcjk>

4 טכנולוגיה: מסעדה רובוטית בסין
סין חוגגת את המסעדה הרובוטית הראשונה שלה, וככל דבר במדינה הזאת, זה קצת משונה: הרובוטים נראים כמו איש הפח מהקוסם מארץ עוץ, ונעים על אופניים! אבל הסועדים מרוצים, ומודים שהאטיטוד הרובוטי עדיף על זה של מלצרים אנושיים.
<http://bit.ly/enyUKz>

5 למטבח: סכין מופלאה
הרבה גאדג'טים מטבחיים התארוו במדור הזה, אבל סכין הקיצוץ העגולה הזאת היא המדהימה והיפה מכולם. לא ברור לי מה אני עומד לקצוץ איתה, אבל אני ממש חייב אחת, וכך גם אתם. 48 דולר, מיידי אין דגמרק. להשיג באינטרנט.
<http://bit.ly/hdJ7ue>

ספר: המכללה להדפסים

מלאכת יד זה בהחלט כבר לא מה שהיה פעם, אבל מי שהגעועים הורגים אותו מחזון לכלול לתוך ספר חדש, שמקדש כולו לעולם ההדפסים בנוסח עשה"דאז"ביעצמך. "Print Workshop" נכתב על ידי המעצבת האמריקאית כריסטיין שמידט, ומציע מבוא מצוין לעולם השמח ולסודותיו. 13 דולר מאמזון.
<http://amzn.to/dRWoHn>

6

7 לאייפון: סרטי 8 מ"מ
כל הנוגע לבחירת שם לאפליקציה, או אפשר להאשים את חושבים: פלטש של מסרטה ידנית עתיקה למצלמת האייפון שלכם. התוצאה משגעת, ואחריה קשה לחזור לצלם בעדשה הרגילה. 1.99 דולר בחנות האפליקציות.
<http://bit.ly/fdGMUF>